

L 63
(1-2)

m. 63

ESTI NOORTE MEESTE KRISTLIK ÜHING ROOTSIS

Estniska KFUM i Sverige+ Estonian YMCA in Sweden
Birger Jarls gatan 35, Stockholm.

Juhiseid Ühingute tööks II

Ühingud ja eestikeelne trükisõna.

ENMKÜ peasekretär R. Kiviranna.

Trükisõna on kaheldamatult ka sajaja mõjukamaid tegureid. Raamatute, ajakirjade ja ajalehtede vahendusel kantakse mõtteid ja seisukohti miljonite inimeste hinge, nende tunde ja tahteelule teatud suunda andes. Hea raamat või muud liiki trükiteos võib teha suurt ülesehitustööd; ta võib rasketel tundidel sisendada julgust ja lootust. Ta võib aratada inimesi sügavamaid elamusi ja tundeid nii usu, eetika, rahvusluse, kunsti jne valdkondadest. Trükisõna - sattununa vastutustundetuusse kätte - võib kujuneda laastavaks, mahakiskuvaks ja mürgivõlvavaks teguriks.

Mis puutub Rootsis ilmuvasse eestkeelsesesse trükisõnasse, siis on see üldiselt taotlenud hoida soliidset rahvuslikku joont ja seista meie rahvusliku elu ja iseseisvuse mõtte teenistuses. Muidugi võib nagu kõiki teisi ülesandeid ka trükisõna väljaandmist kas raamatute või ajalehtede näol teha paremini. Väljaandjad on alati tanulikumad ajaliku kriitika eest. Elades demokraatlikus ühiskonnas ja omades demokraatlikke õigusi ja kohustusi on lugejatel võimalus trükisõna väljaandjate poole pöörata ka oma soovide ja hinnangutega. On võimalik näiteks toimetusele saadetud kirjas ütelda mis-sugused artiklid ja osad lehes meeldivad ja missuguseid soovime omatakse lehelugejana. Muidugi ei ole võimalik soovide, mis sageli vagagi erinevad, alati kohe rahuldada - pealegi kui osa neist võivad olla risti vastukaivad. Üldiselt naevad aga ajalehtede ja ajakirjade toimetused heameelega, et neil on olemas tihe side oma lugejaskonnaga. Niisuguste kirjade kaudu võib nii mõnigi hea algatus leida teostamist.

Mis puutub Rootsis ilmuvasse Eesti ajakirjandusse, siis on sageli kuulda mõtet, et oleks küllalt kui ilmiks üks ainus suur sisukas Eesti leht näiteks kaks korda nädalas, milles uudiste ja päevasündmuste kõrval oleks pühendatud väärilist ruumi ka kultuurilistele, rahvuslikele, usulistele jne probleemidele pikemate ja põhjalikumate artiklite näol. Paljudele kaasmaalastele, eriti nendele, kes elavad keskustest kaugemal, on ajaleht ja ajakiri ainsaks kokkupuute võimaluseks kaasmaalastega ja rahvusliku elu ja kultuuriga üldse. Seepärast on pagulaskirjandusel täita palju suuremaid, ulatuslikumaid ülesandeid kui seda on lehtedel tavalistes oludes.

On tehtud mitmeid katseid Rootsis ilmuvat eesti lehtede ühendamiseks. Need katsed ei ole aga mitte annud praktilisi tulemusi, kuigi Ühingute ringkonnad ja ka laiem kaasmaalaste pere seda oleks tervitanud. Miks ühinemine ei ole teostunud, on ulatuslik komplitseeritud probleem, mille üksikasjadesse ei ole võimalik siin laskuda. On tähelepanu juhitud sellele, et kui tõepoolest ühinemine oleks toimunud, siis ei oleks see millegiga garanteeritud, et ühel päeval ei oleks selle kõrvale siiski jälle uussti tekkinud mõni teine ajaleht.

Nii siis seisame praegu olukorras, kus Rootsis viibival eesti pagulaskonnal on kaks ajalehte ja sellele lisaks Stockholms Tidningeni Eesti-keelne lehekülg. Mis puutub Keskühingu ja Ühingute vahelkorda nende ajalehtedega, siis on meie suhted kõigi kolmeaga seisnud pidevalt heatahtliku sõbralikkuse joonel. See on leidnud praktilise väljenduse selles, et lehed on võimaluse piires avaldanud pidevalt teateid Ühingute elust ja tegevusest. Ühingud omalt poolt on püüdnud oma liikmeskonnas ja mõjupiirkonnas kasvata da arusaamist eestikeelse ajakirjanduse ja trükisõna tähtsusest. See on olnud Ühingute töös endastmõistetav, et liikmete kasutada on lugemislauad, kuhu on tellitud kõik eestikeelsed lehed ja ajakirjad. Eestikeelsetest raamatutest on moodustatud Ühingutele raamatukogud - mis küll väikesed, kuid mis leiavad õige elavat kasutamist. Samuti on Ühingute kaudu organiseeritud eestikeelsete trükiteodete levitamist. Seda on teostatud mitmesugustel teedel, nt. on mitmetel Ühingutel klubiõhtute ja ürituste puhul eestikeelse kirjanduse müügi-laud, kus võimalik ostu teel omandada ajalehti, ajakirju, raamatuid jne. Teisalt on see korraldatud nõnda, et keegi Ühingu liikmetest on võtnud oma peale eestikeelse trükisõna levitamise kohapeal. Mõjal on küsimus siis usaldatud vastavale skaut-üksusele, kelle poisid kodusid külastades kannavad ilmunud trükisõna kaasmaalaste kodudesse, teenides levitamistega omale väikest taskuraha. Kõrgelt hinnates eestikeelse trükisõna rahvuslikku ja kultuurilist tähendust tuleks pidada soovitatavaks, et

Ühingute juhatused kaaluksid seda küsimust kuidas kõige paremini ilmunud eestikeelset trükisõna teha kaasmaalastele kättesaadavaks.

Mis puutub Ühingute vahetõrka eestikeelsete ajalehtedega, siis oli algul ajalehtedele informatsiooni andmine korraldatud nõnda, et vastavad teated Ühingu elust ja selle tegevusest saadeti ENMKÜ Stockholmi Keskühingule, kes siis selle oma Presseinformatsiooni kaudu lehtedele edasi toimetatas. Varsti aga selgus, et paremaks ja kiiremaks informatsiooni andmiseks on soovitatav, et kohapealsed juhatused ja sekretarid saadaksid oma informatsiooni otseselt ajalehtedele toimetustele. Esiolgu korraldus /vasta Ringkiri 1/2) on muudetud Keskühingu juhatuse otsusega, mille alusel Ühingud oma tegevusest informeerivad ajalehti otseselt. Mitmed Ühingud on seda võimalust, avaldada oma elust ja tegevusest teateid ajalehtedele võrgudel, kasutanud intensiivselt. Teised Ühingud on aga kahjuks seda head võimalust, millel on suur positiivne tähendus ka kohapealsete inimeste huvidele Ühingute ürituste suhtes, kasutanud väga tagasihoidlikult, või peaaegu üldse mitte. Üldisusele võib selle juures jääda kergesti mulje, nagu oleks ainult väga üksikute Ühingute tegevus elav ja tagajärjerikas. Tõeliselt on aga olukord nõnda, et Ühingu tegevus võib olla intensiivne ja ka laiemat avalikkust huvitav, kuid kahjuks on juhatusel presseinformatsiooni küsimus lahendamata. Oleks hea kui kõikides Ühingutes oleks keegi juhatuse või Ühingu liikmetest, kelle ülesandeks on vahendada lehtedele asjalikku ja kiiret informatsiooni. Informatsioon saadetakse kõikidele lehtedele; Selle juures tuleb aga silmas pidada, et lehtede ruum on piiratud. Lehed ei ole hüttatud pikkade, laialivalguvate ebapolulisi asju esiletõstvatel kirjutistest. Saadetakse artiklid olgu tihedad ja huvitavad. Ühest ja samast teatest saadetakse igale lehele mitte sama tekst, vaid sama sündmuse kirjeldus teises sõnastuses.

Lehtedele saadetakse informatsioon on peamiselt kahte laadi: 1. Teated Ühingu üritustest /lühisõnalised, selged, tapsus adressides, kuupäevad kellaajad/ Vastavat teadet teele saates, märkida sellele kas soovitakse seda avaldada tasuta teatena tekstis, või tasuta kuulutusena /Missuguse hinnaga/. 2. Ülevaated Ühingu elus aset leidnud sündmustest, üritustest jne. Oleks soovitatav, et nende lühemat laadi teadete kõrval lehtedele aegajalt saadetakse pikemaid kirjutusi Ühingu elust, selle juures esile tõstes asju, mis huvitavad laiemat lugejaskonda. (nt. iseloomustus linnast, kus töö toimub, eestlaste elu- ja töötingimusi jne).

Uustulmukite ja ümbruskonnas asuvate eestlaste huvides on, et artiklites oleks teatud aja järele mainitud millal, kus ja missugusel kellal ajal toimuvad Ühingu perioodilised üritused, nagu nt klubiõhtud, võimalik tunnid jne.

Mõningalt poolt on avaldatud rahulolematust, et teatud artiklid on jäänud ilmunuta, või neid on tugevasti karbitud. Mis puutub kärpimisse, siis on see toimetuse õiguseks, millega tuleb paratamatult leppida. Mõningad artiklid võivad olla jäänud ilmunuta selle tõttu, et nad on vananenud, kas juba teele saates, või selle tõttu, et lehe ruum on piiratud. Teatud juhtudel on võimalik pöörata järeleparimisega lehe toimetuse poole. Mis puutub üldise informatsiooni saatisse /välja arvatud eelteated/ siis oleks soovitatav need teele lähendada nii, et nad võiksid ilmuda nädalalõpu numbrites. /välja saata esmasp. teisip./ Mõningatel juhtudel on teistsiti talitades, lehtede poolt ka stöö jaetud avaldamata, kuna vastava-sisuline teade ilmus juba enne teises lehes.

Eestikeelne trükisõna võõrsil viibides on tähtsaks rahvuslikuks teguriks. Ühingute hasti ja asjalikult korraldatud ajakirjanduse informatsioon võib ka omalt poolt kaasa aidata selle rikastamiseks.